

Riny in Boeken

Beste mensen,

Begin deze maand ben ik naar "Manuscripta" geweest. Een groots evenement in Amsterdam waar de nieuw uit te komen boeken van het komende winterseizoen gepresenteerd worden. En dat met veel muziek, theater, interviews met auteurs en signeersessies, tekenaars die illustreren, hapjes en drankjes.

Tot vorig jaar was dit feest alleen toegankelijk voor boekverkopers en journalisten, maar dit jaar was het op twee dagen gepland. Op zondag kon het lezerspubliek ook komen om kennis te nemen van het grote aanbod voor het komende winterseizoen. Het was een groot succes, er zijn duizenden bezoekers geweest. Ik denk dat het het begin is van een nieuwe traditie: naast de Uitmarkt ga je nu ook naar Manuscripta. En is het niet leuk om een gesigneerd boek mee naar Bemmelen te nemen met de tekst: "Met veel liefs voor het hele team van Boekhandel Polman...."? Dat stimuleert!

Op de eerste dag van Manuscripta werden ook de nominaties bekend gemaakt van de boeken

Verder in dit nummer:

- Noud Bles: Van boeken bezeten
Nachttreinen in de letteren
- Willem Bosma: Het Woensdagblad
- Paul Troost: Allemachtig, praalhans is tachtig
- Activiteiten & Nieuws, aanbevolen
- Colofon en Kunst

die meedingen om de "publieksprijs", het boek dat door het Nederlandse publiek tot het beste boek van het jaar wordt gekozen.

De boeken waarop gestemd kan worden zijn:

Adriaan van Dis: De wandelaar
Arnon Grunberg: Tirza
Kluun: De weduwnaar
Joris Luyendijk: Het zijn net mensen
Esther Verhoef: Close-up
Simone v.d. Vlugt: Het laatste offer

Iedereen mag meestemmen. Als je liever op een ander boek dan de hierboven genoemde wilt stemmen, kan dat ook. Stemmen kan tot 11 oktober via www.nspublieksprijs.nl. Gewoon doen mensen, er zijn ook nog leuke prijzen mee te winnen.

Intussen zijn wij natuurlijk al bezig met de kinderboekenweek die op 3 oktober begint. Het thema van dit jaar is "geheimen" en dat is natuurlijk een spannend thema voor kinderen. Voor grote mensen trouwens ook...

Groetjes,
Riny Polman

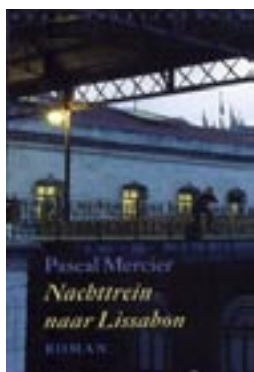
Nachttreinen in de letteren

Er denderen opeens verschillende nachttreinen door onze letteren. Natuurlijk doel ik op *Nachttrein naar Lissabon*, het opvallende megasucces van de tot voor kort onbekende auteur Pascal Mercier. Maar ook in *Soldaten van Salamis* van de Spaanse auteur Javier Cercas reist een hoofdpersoon in een nachtelijke trein van A naar B. Waarom treinen, waarom 's nachts en waarom A en waarom B?

Raimund Gregorius, hoofdpersoon in *Nachttrein naar Lissabon*, reist van Bern in Zwitserland met de nachttrein naar de hoofdstad van Portugal. Zijn onverwachte treinreis gaat via Genève en Parijs, op het oog een omweg, maar Gregorius maakt in het boek zijn debuut als alleenstaande reiziger, hij is leraar klassieke talen aan het gymnasium in de stad, is slechtziend en verkeert na zijn scheiding in wat we tegenwoordige kortweg een dip noemen.

Javier Cercas (pas op bladzij 174 vernemen we dat de naam van de hoofdpersoon samenvalt met de naam van de schrijver) is de hoofdpersoon van *Soldaten van Salamis*; is hij in het boek misschien toevallig ook een schrijver?

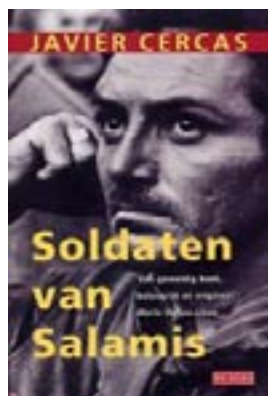
Ja, maar geen succesvolle, in de eerste alinea van het boek lezen we dat in het jaar 1994 drie dingen gebeurden: zijn vader stierf, zijn vrouw verliet hem en hij gaf zijn carrière als schrijver op. Hij besluit terug te gaan naar de krant waar hij eerder werkte. Men neemt hem opnieuw aan, onder andere om koffie voor de hoofdredacteur in het nabijgelegen café te halen. De diepte van zijn dip lijkt onpeilbaar.

Wat doen hoofdpersonen van romans op de bodem van hun ellende? Zij geven zichzelf een onmogelijke opdracht, die hen door het toeval of door hun lot op een presenteerblaadje wordt aangegeven. Een queeste noemen wij de *mission impossible* in een literair boek. Gregorius, de kei in klassieke talen maar voor alle anderen aspecten van het leven totaal ongeschikt, krijgt in de stromende regen op de brug die hem van huis naar school voert van een Portugese dame een telefoonnummer op zijn voorhoofd geschreven. Na zijn eerste les die morgen verdwijnt hij 'zonder zich nog één keer om te draaien uit het klaslokaal' om in Lissabon te speuren naar de achtergronden van een arts die een rol speelde in het verzet tijdens de Portugese dictatuur. Javier Cercas interviewt in een van zijn eerste klussen als journalist iemand die vertelt over de wonderbaarlijke ontsnapping van Rafael Sánchez, de grondlegger van de Falange aan het einde van de Spaanse Burgeroorlog en hij (Javier) besluit het geheim dat ruim zestig jaar oud is te ontrafelen.

De nachttrein van Gregorius rijdt in 2004, terwijl Cercas in de zomer van 1995 zijn nachttrein naar het voorbij verleden neemt. Als geen ander vervoermiddel bieden treinen kansen op onvermoede ontmoetingen en op het terugroepen van het verleden. Zeker 's nachts, als de buitenwereld, hoewel aanwezig in de vorm van

tussenstations, geen afleiding vormt. Voor een klein deel overlappen de trajecten in deze twee boeken elkaar: van Mâcon naar Dijon. Maar wat hebben beide hoofdpersonen echt met elkaar gemeen? Alle twee ondernemen ze een queeste, gaan ze op zoek naar wijsheid in de vorm van een onmogelijk te realiseren, zichzelf opgelegde opdracht. Geen wonder dat aan het einde van beide romans de vraag of de zoektocht geslaagd is, wordt opengelaten. Wij lezers zijn gewend geraakt aan open eindes, toch is aan het slot van

de *Nachttrein naar Lissabon* het gevoel een onaf boek te hebben gelezen niet te vermijden. Wat heeft de zoektocht, meer dan een spannend oponthoud in de stad aan de Taag en veel teksten van de arts-filosoof Prado, aan Gregorius, en dus aan ons lezer, opgeleverd? Aan het einde van *Soldaten van Salamis* kleeft dit bezwaar niet. Het verschil ligt in de dosering. De 'wijsheid' die de lezer in eerstgenoemde boek opdoet, is door Pascal Mercier nauwkeurig gelijkmatig over het boek verspreid in de vorm van de mooie formuleringen uit de geschriften van Amadeo Prado, als diens wijsheden op zijn, stopt het verhaal. In het tweede boek valt de ervaren wijsheid als hoogtepunt samen met het einde, waardoor de ontraadseling van het geheim waarnaar werd gezocht, overbodig wordt. Dat maakt *Soldaten van Salamis*, ook al is het minder knap geschreven dan *Nachttrein naar Lissabon*, toch een betere roman. Maar misschien moet je, zoals altijd als lezer, je eigen oordeel zelf vellen. Bovendien heb je dan twee waardevolle romans gelezen en ben je in wijsheid gestegen, de troost die elk boek met een queeste biedt.

Noud Bles

Pascal Mercier: *Nachttrein naar Lissabon* (Wereldbibliotheek) € 22,50

Javier Cercas: *Soldaten van Salamis* (De Geus) € 21,50

Aanbevolen boeken

Het Woensdagblad

Ach, het was toch best een mooie tijd. Bijna vijftien jaar geleden inmiddels, maar nog altijd even levendig aanwezig. Ik koester de herinnering, omdat ik er mijn loopbaan aan te danken heb. Spannende tijden waren het. Ik heb destijds ontdekt wie ik ben en wat ik wilde worden. Het is fijn om terug te denken als alles is gegaan zoals je wenste.

Pas geleden had ik het verleden weer even in handen...letterlijk. Oude nummers van Het Woensdagblad. Met enige weemoed loop ik na hoe we tijdens onze jaren op de basisschool wekelijks een A4'tje volschreven en op woensdag rondbrachten bij de abonnees in het dorp. Het ledenbestand telde op het hoogtepunt van ons bestaan meer dan vijftig vrienden, burens, kennissen en familieleden. Zelfs de burgemeester wilde wel. We lieten het drukken op het stencilapparaat dat tevens voor de verspreiding van het dorpskrantje werd ingezet. En soms mocht het ook op school, in de lerarenkamer. We betaalden hier vijf gulden voor en incasseerden vijftien cent per bezorgd exemplaar. Af en toe konden we ons dus een rolletje snoep of een zak chips veroorloven. Later werd dat meer, omdat Lycke van de Linde mee ging doen en we van haar vader, oud-journalist en programmamaker Wibou van de Linde, de krant gratis mochten uitprinten op gekleurd papier - een hele vooruitgang vonden we.

Mijn beste vriend was directeur omdat hij met het idee kwam iets op te richten. Ik mocht onderdirecteur, penningmeester en journalist zijn. Dat laatste ben ik nog steeds. Het Woensdagblad ging ter ziele toen het voorgezet onze aandacht opeiste. Er zijn daarna nog een paar speciale nummers verschenen, waaronder een uitgave in 1999 over het naderende onheil van een nieuw millennium. Ik heb in de jaren die volgden nog een eigen blad uitgegeven onder de naam New Start. Een nieuwe start na Het Woensdagblad.

Mijn ambitie om journalist en schrijver te

worden uitte zich sinds de basisschool in allerlei journalistieke projecten. Zo had ik de eer om op de mavo de schoolkrant op te richten, deed ik samen met een aantal klasgenoten verslag van de gemeentedag, liep ik stage bij de plaatselijke krant. Ik schreef stukjes in het informatieblad voor ouders van leerlingen en las korte nieuwsberichten voor op de lokale radio. De meeste aandacht ging echter naar school. Voor de opleiding journalistiek was havo nodig en op basis van de Cito-toets dachten ze dat ik het met twee niveaus lager al moeilijk genoeg zou krijgen. Niets van waar gebleken. Want ik wilde iets. En dat is gelukt.

Oude nummers van Het Woensdagblad uit het archief tevoorschijn halen en lekker sentimenteel doen, dat is wat ik af en toe graag mag doen.

Willem Bosma

Expositie werk van Nell van Groningen

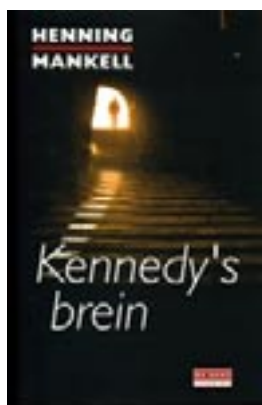
Sinds 6 augustus exposeert Nell van Groningen haar werk in onze winkel. Nell is geboren in 1947 te Doornenburg en woonachtig in Angeren. "Schilderen is voor mij een kadootje wat me gegeven is". Wil je meer informatie over haar werk cursussen of workshops ga dan naar www.nellvangroningen.nl

Tel. 026-3252533

Mobiel 06-53776025

E-mail nell.jansen@kpnplanet.nl

Aanbevolen boeken

Agenda & Activiteiten

24 september: Engelse leeskring start in de bibliotheek van Huissen

17 oktober tot 20 maart: moderne klassieken, leeskring in bibliotheek van Gendt onder leiding van Noud Bles.

6 augustus-6 oktober: expositie Nell van Groningen bij Boekhandel Polman www.nellvangroningen.nl

1 tot 30 september: Helden in beeld, letterkundig museum Den Haag www.letterkundigmuseum.nl

Allemachtig, praalhans is tachtig

Bij *Propria Cures* hebben ze de pik op Harry Mulisch. Al meer dan een halve eeuw richten redacteurs van dit Amsterdamse studentenblad regelmatig hun giftige pijlen op het fenomeen dat schrijven en borstklapperij als geen ander weet te combineren. Omdat Harry tachtig is geworden, heeft het blad de bloemlezing uit 1987 *Bestrijd het leed dat Mulisch heet* opnieuw uitgegeven, nu aangevuld met columns van de jongste generatie redacteurs die ook een forse aversie heeft tegen wat *Propria Cures* omschrijft als ‘humbug gebracht als genialiteit’, ‘karakterloze kletsmeierijen’ en ‘humorloze zelfoverschatting’.

Harry Mulisch kent twee typen criticasters: adepten die niet ophouden hem te vergoddelijken - een recensent in de USA noemde hem naar aanleiding van *De ontdekking van de hemel* de nieuwe Homerus - en mensen die hem met zijn onnavolgbare quasi-filosofische geleuter een windbuil en een bedrieger vinden. De eerste categorie hoopt dat hij de Nobelprijs voor literatuur krijgt, de tweede hoopt dat ook, maar, om met auteur Tim Krabbé te spreken, omdat hij het dan zo druk met allerlei feestelijkheden heeft dat hij nooit meer aan schrijven zal toekomen.

Mulisch is een wonderlijke man. Zijn vader werkte tijdens de Tweede Wereldoorlog bij Lippmann Rosenthal & Co, de bank die zich erop toelegde bezittingen van joden te confisqueren, en hij was getrouwd met een joodse. Voor Harry was dit bijzondere huwelijk een bron van onuitputtelijke inspiratie: hij is de zoon van een man die goed fout is geweest én van een vrouw op wie dit soort boeven het gemunt had.

Mulisch heeft zijn opmerkelijke achtergrond meer dan uitgebuit, want wie anders dan Harry Mulisch heeft het recht om over de oorlog te schrijven? Wie anders heeft goed en kwaad tegelijk in zijn genen? ‘Ik ben de Tweede Wereldoorlog’, beweerde hij ooit. Het is dan ook geen toeval dat hij de financiële bestseller en het definitieve jongensboek over WO II *De Aanslag* schreef.

Toeval bestaat trouwens volgens Mulisch niet. Alles hangt met elkaar samen, niets gebeurt zonder reden, lees *De ontdekking van de hemel* en zijn allesomvattend wijsgerige werk *De compositie van de wereld* er maar op na. Niet alleen van WO II maar zelfs van het hele universum heeft Harry zijn domein gemaakt.

Is het eigenaardig dat deze altijd opvallend gecooiffeerde, immer zorgvuldig geklede on-Nederlandse egotripper weerstand oproept? In Mulisch’ wereldbeeld kan dat geen toeval zijn. Harry hoeft maar een boek te publiceren of een mening over Fidel Castro te ventileren, of de intellectueeljes van *Propria Cures* staan gereed zich te ontfermen over de ijdeltuit die nooit zijn middelbare school afmaakte, maar grossiert in Latijnse woorden en wiskundige formules en maar al te graag de filosoof uithangt.

Lees je *Bestrijd het leed dat Mulisch heet*, dan vergeet je bijna dat Mulisch niet voor niets wereldwijd als een groot auteur wordt gezien. Ik lees hem ook en moet dan - Mulisch zou het ook zo uitgedrukt hebben - net als de Argonauten tussen Scylla en Charybdis manoeuvreren,

in mijn bewondering en mijn afkeer. *Bericht aan de rattenkoning* bijvoorbeeld heb ik lang geleden met plezier gelezen, *de Procedure* was best om door te komen, bij *De verteller vertelt* lag ik regelmatig dubbel van het lachen. Maar het liefst zie ik Mulisch op teevee. Dat zo’n gelauwerd auteur zo weinig te zeggen heeft, denk ik verbaasd, als ik hem met pijp binnen handbereik hoor uitleggen hoe het al in elkaar steekt, of onzinnig met getallen hoor goochelen om ons, gewone mensen, iets uit te leggen. Dan denk ik aan Renate Rubinstein die al in 1957 in *Propria Cures* over hem schreef dat hij ‘beter schrijven dan denken kan - iets wat men zelden ziet’.

Bestrijd het leed dat Mulisch heet. *Propria Cures* over een tachtigjarige (2007). Nieuw Amsterdam, €12,50
De Aanslag, speciale uitgave à €5,-
Kitty Saal. *Lachspiegel*, een bundeling karikaturen van Harry Mulisch

Naar aanleiding van zijn verjaardag schreven zes auteurs een novelle over een thema dat hen bij HM trof.

Abdelkader Benali. *De eeuwigheidskunstenaar*
Jessica Durlacher. *Wat gebeurde er met Cathy M?*
Elsbeth Ety. *Maak jezelf maar klaar*
A.F.Th. van der Heijden. *Mim*
Doeschka Meijsing. *De eerste jaren*
Marcel Möring. *Een vrouw*

Paul Troost

Colofon

Deze nieuwsbrief is een uitgave van Boekhandel Polman te Bemmelen. Ingezonden artikelen verwoorden de mening van de schrijver.

De nieuwsbrief geeft nieuws en activiteiten over de wereld van ‘het geschreven woord’ in het algemeen en over onze boekhandel in het bijzonder.

Daarnaast willen we een podium zijn voor mensen die van boeken en literatuur houden. Dus indien u een stukje wilt schrijven voor de nieuwsbrief, aarzel dan niet!

De nieuwsbrief is gratis af te halen in de winkel.

Vanzelfsprekend wordt onze nieuwsbrief ook op onze website gepubliceerd.

Bijdragen van:

- Noud Bles
- Willem Bosma
- Paul Troost
- Riny Polman

Eindredactie:

- Frans Polman

Informatie:

Boekhandel Polman
Dorpsstraat 42
6681 BN Bemmelen
T: 0481 - 453 145
F: 0481 - 454 419

W: www.boekhandelpolman.nl
E: info@boekhandelpolman.nl